

Skärsnäs Missionsförening

Erik Hedin

Ur hembygdsföreningens årsskrift 1993

Den stora väckelsen under 1800-talet var en väldig omskapande kraft. Brännvinspannorna åkte ut, brottsligheten minskade märkbart, och brännvinsskåpen blev förvaringsplats för andaktsböcker. I boken *Det brinner i snön* skildrar Harry Blomberg förändringarna i Torne-dalen, där man inte längre behövde låsa dörrarna, sedan den laestadianska väckelsen hade verkat. Missionshus växte upp som svampar ur jorden. Väckelsen hade sin rot i 1700-talets pietism och hernhutism, vilka båda kom från Tyskland. Pietismen betonade ett fromt liv. Den ledande gestalten inom denna väckelse i Sverige blev Karl Olov Rosenius från Norrland. Han var med och grundade Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, som 1856 blev den gemensamma organisationen för den mesta väckelsen i olika delar av landet.

Olika uppfattningar i trosfrågor gjorde dock att grupper lämnade Evangeliska Fosterlandsstiftelsen och grundade nya samfund, till exempel Svenska Missionsförbundet. Det grundades 1878 på förslag av bland andra Sven Johnsson i Vinslöv. En annan grupp inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen med Axel B Svensson i spetsen, ogillade den kritiska bibelforskningen och bildade en grupp inom stiftelsen. Detta ogillades och stiftelsen uteslöt gruppen, som från 1911 kallade sig Bibeltrogna Vänner (BV).

Sedan 1904 hade det bedrivits söndagsskola i Boana skola. Den leddes av Betty Karlström¹, Boana, Måns Nilsson, Rallate och Olof Appelros. År 1909 reste emellertid Betty Karlström till Amerika. Därefter fick man inte samlas i skolan, varför en skara intresserade beslöt att bygga ett missionshus. Tills detta blev färdigt hösten 1911 hölls söndagsskola i hemmen. Vid denna tid hade också predikanter från Nordöstra Skånes Missionsförening², Hjärsåsllilla, Knislinge hittat vägen till Skärsnäs. Det var troligen genom dem som Skärsnäs Missionsförening kom att tillhöra Bibeltrogna Vänner.

Folkrik trakt

Skärsnäsområdet som nu ofta räknas till Skånes sista vildmark, hade vid seklets början en talrik befolkning. Stenbrotten med den svarta graniten gav arbete åt många familjer med stora barnaskaror, och gårdarna hade barnrika torpstugor. Boagården hade till exempel tio torp med en total befolkning på omkring 35 personer. Nu finns endast en person som är mantalsskriven där. På skolkortet fanns över 80 elever. Idag är det endast tre – fyra barn som åker med skol-skjuts mot Arkelstorp. Skogsarbete gav också uppehålle åt många, sedan den nya vägen söderut byggts av nödhjälpsarbetare under den stora depressionen 1929-32, varigenom produkterna kunde avyttras. Det fanns också hantverkare av olika slag: skräddare, skomakare, snickare och smeder. Här bildades på Rallate, Norra Villands Biodlareförening och doktor Amitzböll på Grönhult och Målen var en av de första som började med fruktodling i större skala.

Även turister lockades till dessa natursköna trakter. Hit kunde man komma med ångbåten Svea från Immeln, och här fanns en hälsokälla med järnhaltigt vatten, som liknade det man hade i Porla, Närke. I Skärsnäs Mellangård fanns en bastu och där ”serverades” också gyttje-bad. Där fanns även en paviljong från vilken spelmannen Anders Jonsson spelade upp till dans. Men det var inte de tillfälliga besökarna som kom att bilda ryggraden i Skärsnäs Missionsförening. Den utgjordes av den bofasta befolkningen.

Skärsnäs Missionsförening bildas

Av de handlingar som predikant Simon Svensson bevarat, framgår att Skärsnäs Missionsförening bildades den 26 augusti 1911. Dess fullständiga namn är Skärsnäs Evangelisk Lutherska Missionsförening.

Styrelsen bestod av Olof Appelros, Dyneboda (ordförande), Ola Karlsson (vice ordförande), Elna Brandt, Skärsnäs (sekreterare), Nils Eklund (vice sekreterare) och Måns Nilsson, Boana (Rallate) (kassör). Suppleanter var Emma Svensson och Sven Svensson, Skärsnäs (affären).

Missionshuset invigdes den 27 november 1911. Bland de predikanter som då medverkade var Gustav Cederholm, Tormestorp och Johannes Johansson, Vemmentorp.

Den första revisionen hölls den 27 november 1912 och innehöll främst kostnaderna för uppförandet av missionshuset.

Inköp av trävirke till missionshuset	306,25
Dito	27,50
Såg- och hugglön för timret	94,37
Grävning, murarbete och diverse grovarbete	111,20
Diverse material	134,50
7 stycken fönster à 7,25	50,75
Arbetslön åt timmermän för husets uppsättning	328,90
Diverse skjutsar	4,00
Vägarbete	9,75
Brandstodsavgift	0,40
Frakt för fönster och bräder	11,25
Utgifter vid invigningen	5,58
	1084,45
Då inkomsterna är	512,97
Utgör föreningens skuld	571,48

Boana den 26 januari 1912
Måns Nilsson

Verksamheten

Möten hölls sista söndagen i varje månad. Man började mötena med bön och sång ur Sions toner. De avslutades med bön, bibelläsning och sång. Den 8 juli 1917 beslöt man inköpa en ny orgel. Ordföranden bjöd 50 kronor för den gamla. Den 24 juni 1919 beslöt man bygga till en veranda och Elna Brandt fick i uppdrag att försöka bilda en ungdomsförening.

Man kom överens om att den inre missionen skulle vara den viktigaste. Här var skötebarnet söndagsskolan, som fortgick från 1904 till 1963. Varje år hölls missionsmöte på sommaren. I mitten av 1940-talet var Axel B Svensson³ föreningens gäst. Han höll en kraftfull predikan inför ett fullsatt missionshus. Artikelförfattaren var med bland åhörarna, så ock många sommargäster.

Den yttre missionen fick bidrag i mån av tillgång. Den 27 juni 1920 beviljades 100 kronor till den inre missionen och lika mycket till den yttre. Dessutom fick missionshuset i Hishult 50 kronor. Jubileumsåret 1921 fick Nordöstra Skånes Missionsförening 200 kronor, BV 200 kronor, Sjömansmissionen 50 kronor och Lappmissionen 50 kronor.

Ur protokollen

Juni 1919: På förslag av Nils Andersson diskuterar man frågan ”Är det möjligt för en kristen att hava frid med alla människor?”.

1941: El-ljus ska installeras. 6 ljuspunkter.

27 juni 1945: Simon Svensson blir styrelsesuppleant.

26 juni 1946: Simon Svensson blir vice ordförande.

29 juni 1948: Ragnar Eklund ersätter Sven Svensson, som avlidit 1947.

21 juni 1951: Årsavgiften höjs till 1 krona. Den har förut varit 25 öre.

21 juni 1952: Beviljades 250 kronor till Nordöstra Skånes Missionsförening och 300 kronor till Bibeltrogna Vänners mission.

Juni 1963: Anton Hoff lämnar söndagsskolan. Ersättare efterlyses.

Juli 1966: Man beslutar att sälja 8 serier amerikanskt lotteri.

23 juni 1970: Beviljades 450 kronor till Nordöstra Skånes Missionsförening och 300 kronor till Bibeltrogna Vänners mission.

26 juni 1974: Beviljades 700 kronor till Nordöstra Skånes Missionsförening och 500 kronor till Bibeltrogna Vänners mission.

26 juni 1975: Nordöstra Skånes Missionsförening får 1000 kronor, Bibeltrogna Vänners mission 1000 kronor och ungdomsföreningen 600 kronor.

Styrelser

Den första styrelsen från 1911 är redovisad tidigare.

1920: Olof Appelros ordförande, Måns Nilsson vice ordförande, Elna Brandt sekreterare, Agnes Persson vice sekreterare, Sven Svensson kassör.

1930: Olof Appelros, Måns Nilsson, Nils Andersson, Nils Eklund, Sven Svensson.

1940: Sven Svensson ordförande och kassör (till sin död 1947), Viktor Persson vice ordförande, Emma Svensson sekreterare, Nils Eklund, Anton Hoff, August Hoff.

1950: Nils Eklund ordförande, Simon Svensson vice ordförande och kassör, Emma Svensson sekreterare, August Hoff, Anton Hoff, Ragnar Eklund.

1960: Nils Eklund ordförande, Simon Svensson vice ordförande och kassör, Siri Persson sekreterare, Dagny Svensson, Ragnar Eklund, Anton Hoff.

1970: Anton Hoff ordförande, Simon Svensson vice ordförande och kassör, Siri Persson, Dagny Svensson, Inge Svensson, Ingvar Persson.

1975: Anton Hoff ordförande, Simon Svensson vice ordförande och kassör, Siri Persson sekreterare, Dagny Svensson, Inge Svensson, Gerda Svensson.

Dagens verksamhet

Möten med Skärsnäs Missionsförening hålls fortfarande varje månad utom på sommaren. Men liksom den första tiden hålls de i hemmen och oftast hos Gerda och Inge Svensson. Den senare är föreningens ordförande.

¹ Betty Karlström var född i Tullberg den 6 juli 1862 i Ivetofta församling. Hon emigrerade till USA och gifte sig med Karlström i Chicago, med vilken hon fick sonen Karl Albert den 15 december 1897. Maken avled i USA och Betty återvände till Sverige 1904, och blev söndagsskollärarinna i Boana till 1909, då hon åter reste till USA. Hon var troligen syster till folkskollärare Nils Magnus Tullberg i Boana, född den 13 januari 1851, om vilken en del ortsbor ännu kan berätta. De äppelträd som han planterat stod kvar ännu på 1950-talet.

² Nordöstra Skånes Missionsförening var en provinsorganisation som tillhörde Bibeltrogna Vänner.

³ Axel B Svensson var Bibeltrogna Vänners ordförande från starten 1911.

Källor:

Handlingar utlånade av Simon Svensson, Skärsnäs.

Fustaf Nilssons uppsats i boken *Bergtagen Bygd*.